

ПРИРОДА НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Федченко М.С., студент ННІПШ НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри адміністративного права і процесу НАВС **Стрельченко О.Г.**

Необхідною умовою стабільного розвитку суспільства та ефективного функціонування держави є забезпечення балансу загальнодержавних інтересів з інтересами населення регіонів і територіальних громад.

Конституція України закріпила дві системи влади на місцях: місцеві державні адміністрації, які є місцевими органами виконавчої влади, та місцеве самоврядування, які є публічною владою територіальних громад. Конституція України гарантує місцеве самоврядування і тим самим не допускає можливості його підміни місцевими державними адміністраціями. Демократизація всіх сфер суспільного життя та побудова громадянського суспільства в Україні неможливі без проведення децентралізації й деконцентрації державних функцій і повноважень та втілення в життя принципів реального місцевого самоврядування.

Відтак, питання взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, необхідність утворення такої моделі управління, яка насправді об'єднає широкий місцевий демократизм зі стабільною, відповідальною і сильною політикою держави на місцях, набувають особливої гостроти.

Дослідження проблеми зумовлене надмірною централізацією системи державного управління, що була обґрунтованою в умовах здійснення радикальної трансформації суспільної системи країни, а також необхідністю адаптації вітчизняної законодавчої бази та управлінських практик до відповідних стандартів Ради Європи.

Для розв'язання проблем, в першу чергу, необхідно ліквідувати недосконалість критеріїв класифікації територіальних громад з точки зору надання їм того чи іншого обсягу повноважень. Зокрема, через відмінності у кількості населення та розмірі місцевих бюджетів недоцільною є повна уніфікація обсягу наданих повноважень для сіл, селищ та міст різного

ступеня підпорядкування. Разом з тим, існує недосконалість системи державного контролю на рівні села, селища й міста, зокрема за виконанням органами самоврядування власних повноважень.

Так, відповідно до ст. 35 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», контроль за їх діяльністю, що формально здійснюється районними та обласними державними адміністраціями, стосується, перш за все, делегованих місцевим радам та їх виконавчим органам повноважень, однак чітко визначає, що «місцеві державні адміністрації не мають права втручатися у здійснення органами місцевого самоврядування власних повноважень».

Об'єктом контролю з боку Рахункової палати є центральні органи виконавчої влади. Прокурорський нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування дещо ускладнений. Наявність у прокуратури наглядових функцій зазвичай ставала предметом критики України з боку Європейської комісії за демократію через право (Венеціанської комісії), оскільки дана сфера компетенції не властива органам прокуратури у країнах - членах Ради Європи. Також нечітким є розподіл компетенції органів місцевого управління та місцевого самоврядування на різних рівнях адміністративно - територіального поділу між районними та обласними радами, районними й обласними державними адміністраціями.

Проблемою є пряме втручання державної виконавчої влади у справи територіальних громад всупереч певним міжнародним нормативно - правовим актам. Зокрема, у статті 44 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» визначено, що на районному та обласному рівнях ради делегують відповідним місцевим державним адміністраціям повноваження щодо ініціатив з розробки бюджетів та програм місцевого розвитку районів, а також щодо місцевого управління практично в усіх можливих сферах

Обласні та районні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад, можуть лише затверджувати проекти бюджетів та програм, а їхній вплив на рішення місцевих державних адміністрацій є незначним. Натомість одними з головних принципів самоврядування, які визначені в Європейській хартії місцевого самоврядування, є виключність його повноважень, а також небажаність передання повноважень органів місцевого самоврядування органам влади.

Недоліками чинної системи розподілу компетенції між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями є уніфікація повноважень органів місцевого самоврядування територіальних громад незалежно від їх категорії, кількості населення та матеріального забезпечення; нечіткий розподіл повноважень між органами місцевого та державного управління на субрегіональному та регіональному рівнях; недосконала система контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.

З огляду на це можна говорити, що для ефективної реконструкції співвідношення державного управління і місцевого самоврядування система розподілу компетенції має бути реформована в напрямку її децентралізації та максимального передання повноважень органам місцевого самоврядування та регіональної влади.

Також слід враховувати можливий негативний вплив на систему управління недостатності фінансування виконання розширених

повноважень органів місцевого самоврядування; організаційну та кадрову неспроможність до виконання поставлених перед органами місцевого самоврядування завдань внаслідок низького рівня кваліфікації службовців, а також недостатній рівень розвитку громадянської активності на місцевому рівні, що в разі децентралізації може суттєво посилити безконтрольність роботи органів місцевого самоврядування.

Розв'язання цих питань забезпечить належне співіснування двох систем управління - місцевих державних адміністрацій як низової ланки системи державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Таким чином, сучасний стан державотворення в Україні вимагає якісного перетворення системи владних відносин як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. Ще законодавчо не визначені й не розмежовані функції та сфери відання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування різних рівнів. Законодавчо неврегульованою залишається сфера делегованих повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування. Система влади на цей час здається громіздкою й неефективною, що є однією з основних причин суттєвої диспропорції соціально - економічного розвитку регіонів України. Недосконалість чинного законодавства з цих питань породжує численні конфлікти між різними рівнями влади як по горизонталі, так і по вертикалі, вносить додаткове напруження у відносини між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування і вимагає прийняття відповідних рішень.